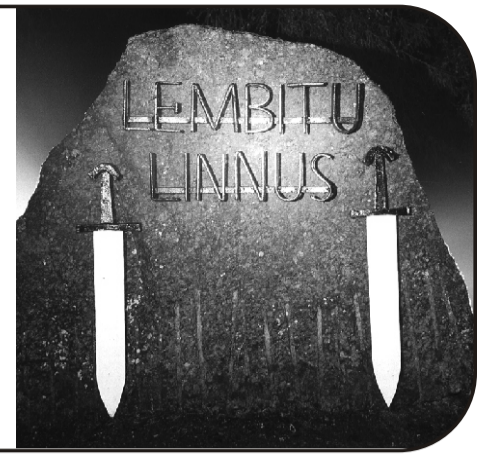


Suure-Jaani
valla
ajaleht

Nr 9 (114)
September 2009

LEOLE



SEPTEMBER Aastal 2009

September.

Õeldakse, et sügis on tibude lugemise aeg. Ka omavalitsustes on sel sügisel teatavas mõttes tibude lugemise aeg, sest järgmisel kuul toimuvad kohalike omavalitsuste valimised. Volikogude liikmetel on aeg aru anda, millega neli aastat tegeldi. Loodetavasti ei võta kohalikud poliitikud Tallinnast eeskujuga valijad ei pea nende üksteise tõrvamist pealt vaatama-kuulama. Arvan, et paljude teiste valjalike isikuomaduste kõrval on poliitiku juures oluline ka tarkus vältida teiste vigadele keskendumast. Pealinna poole vaadates ja eelmisi valimisi meenutades tundub aga, et see on paljude jaoks päris raske.

Meenub üks vana lugu, millest oleks paljugi õppida.

Kord tuli ühe vürsti juurde võitluskukkede õpetaja ja tegi ettepaneku treenida tiht vürsti kukkedest. Vürst nõustus. Mõõdus kümme päeva.

"Kuidas läheb?" küsis vürst. "Kas mu kukk on lahinguks valmis?"

"Ei veel. Ta on liiga upsakas ja kipub kaklema. Teda ei tohi välja lasta."

Mõõdus veel kümme päeva.

"Aga nüüd?"

"Ei, veel on vara. Ta on väga närviline, reageerib kõigele. Kui vaid kusagil mõni kukk kiireb, mõtleb ta, et see on temale määratud. Teda ei või välja lasta."

Mõõdus veel kümme päeva.

"Kuidas on?"

"Vara veel. Jõud ja raev täidavad teda, muravad välja ja seda on märgata."

Mõõdus veel kümme päeva.

"Noh, kas nüüd on valmis?"

"Nüüd peaaegu on. Ta on liikumatu, justkui puust tahutud. Võrastele hüüetele ei reageeri. Teised kuked ei taha temaga võidelda ja jooksevad, teda vaevalt märganud, kisaga minema."

Meisterlikkuse astmetel ei ole piire. Kes on näinud tõelist meisterlikkust, see ei vaimustu vähemtäiuslikust tööst. Ta vaikib. Teadja ei räägi, rääkija ei tea. Mõistmine seisab teadmise kõrgemal.

Tarkust ja mõistmist kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee



Wersalinka 2009 pere Suure-Jaani laululaval

Wersalinka 2009

Käesoleval aastal sai juba neljandat korda kokku üks grupp noori - rahvusvaheline noorte puhkpilliorkester Wersalinka. Seekord oli orkestris 17 muusikut Eestist, 18 Poolast ja 6 Valgevenest; lisandusid 12 mašuretti (tantsutüdrukut) Poolast ja dirigendid ning muud korraldajad - kokku 61 inimest. Valgevenelased olid Grodno oblasti Karelicy muusikakooli orkestrist, poolakad Podlasje vojevoodkonna keskuse Bialystoki lähedal Jasionowkast. Meie noortest enamus on Rein Vendla õpilased, kellele lisandus sel aastal esimest korda viis meie vallas elavat ja Viljandi muusikakoolis puhkpilli õppivat noort: Ave, Piia, Laura, Juuli ja Taive. Ka orkestri kõige staažikam liige - nüüd juba neljal korral osalenud - Kaur on Suure-Jaani poiss. Samuti esimesel aastal osalenud ja nüüd naasnud Martin.

Wersalinka töö algas nädala pikkuse laagriga Suure-Jaanis, kus õpiti uusi lugusid,

tantse ja kujundmarssimist. Peadirigendiks oli seekord Rein Vendla, koreograafiks Maria Gierasimiuk Poolast.

Laagri lõpuks omandati üks kujundmarssimine ja kolmteist lugu, milledest pealpooltel oli ka tantsusaade. Paljude noorte lemmikuks kujunes muusika filmist „Sõrmuste isand”, aga toredad soolod esitati ka Oginski poloneesis „Lahkumine kodust”, tromboonidele kirjutatud polkas ja Polovetside tantsus Borodini ooperist „Vürst Igor”. Lisaks osalevate maade heliloojate muusikale kõlasid veel palad Ukraina ja Soome heliloojate sulest.

Laagri lõpetuseks anti Eestis kolm tunniarv kontserti - Sindis, Viljandis ja Suure-Jaanis - ning esineti Suure-Jaanis Rukki-äärilõpppäeva peol.

Nagu ka eelnevatel aastatel, järgnes laagri kontsertreis Valgevenesse ja Poola.

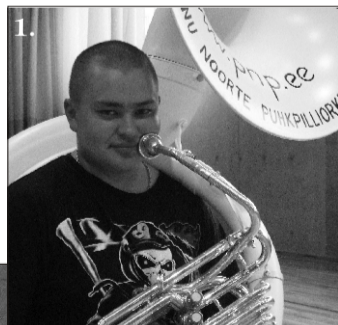
Valgevenes astuti vaatajate ette Miris ja

Karelicys, Poolas toimusid kontserdid Jasionowkas ja Goniadzis. Esinemistele lisaks tutvuti Valgevene pealinna Minskiga, Poolas aga külastati Bialystoki linna ning käidi Biebrzanski Rahvuspargis.

Minskile saime pilgu heita ka linnulennu kõrguselt - rahvusraamatukogu uuel modernsel hoonel on 72 meetri kõrgusel vaateplatvorm, kuhu huvilistel on võimalik kiirliftiga tõusta.

Valgevenest said meie noored oma sõnul ka selle kogemuse, kuidas elada kehvemat tingimustes kui Eestis. Üldiselt jäi pakutuga rahule - kellele meeldisid rohkem linnaekskursioonid, kellele retk loodusesse ja kellele lihtsalt poodides ostlemine - pillimänguoskus arenes enamuse sõnul ja koosmusitseerimine pakkus paljudele rõõmu. Pea kõik osalejad arvasid aga: „Kõige parem oli seltskond!”

Leili Kuusk



1. Tuubamees Martin
2. Piia ja Juuli
3. Kaur
4. Kujundmarssimine Viljandis
5. Tantsujumalanna?
6. Valgevene rahvusraamatukogu kaemas

FOTOD: Leili Kuusk



OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Vallavolikogu 27.08.2009

Kehtestati Aimla külas Riigimetsa Majandamise Keskuse kinnistu, Päraküla külas Tiidu ja Toome kinnistu ja Vastemõisa külas Vane-muise kinnistu detailplaneeringud;

otsustati, et Suure-Jaani valla ainuomandis olev äriühing AS Suure-Jaani Haldus (ühendav ühing) ühineb OÜ-ga Suure-Jaani Sume (ühendatav ühing);

Suure-Jaani Vallavalitsuse liikmete arvu vähendati ühe võrra, nüüd on Vallavalitsus kuueliikmeline; muudeti Suure-Jaani Vallavalitsuse (ametiasutusena) struktuuri: õigusnõuniku ametikoht ühendatakse vallasekretäri ametikohaga; finantsosakonnas likvideeritakse üks täitmata raamatupidaja ametikoht ning sotsiaalosakonnas üks täitmata sotsiaaltöspetsialisti ametikoht;

otsustati, et Maie Käba vabastatakse 14. septembril 2009 Suure-Jaani valla vallavanema ametikohalt omal soovil ning kuni uue vallavanema valimiseni määratakse vallavanema kohusetäitjaks Suure-Jaani Vallavalitsuse liige Are Aua;

kiideti heaks Ühtekuuluvusfondile esitatavale vee- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise taotlusele Sürgavere, Reegoldi, Kõidama ja Lõhavere külade lisamine ning selle alusel valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava ning valla arengukava muutmise algatamine.

Suure-Jaani Vallavalitsus 04.08.2009

Sügava puudega isikule määrati hooldaja, kellele makstakse hooldajatoetust 400.- krooni kuus ja raske puudega isikule määrati hooldaja, kellele makstakse hooldajatoetust 240.- krooni kuus;

OÜ-l Hansa Ilutulestikud lubati 15. - 16. augustil korralda Olustvere lossi pargis ilutulestik; alacalisele anti uus perekonnanimi;

jäeti rahuldumata üks hajaasutuse veeprogrammist toetuse saamise taotlus;

anti nõusolek erastada ostueesõigusega Mäeküla külas kaval Antsu katastriüksus;

määrati Suure-Jaani linnas Tallinna tn 10 krundi suurus 883 m² ja kinnitati erastatava maa müügihind;

anti nõusolek Sandra külas kahe maatüki (suurused 37,72 ha ja 0,75 ha) riigi omandisse jätmiseks;

määrati Kuhjavere külas Käbi katastriüksuse koha-aadress;

kooskõlastati Navaka Racing SK taotlus korraldada 18. - 19. septembril 2009 "Mulgi Rally 2009" kiiruskatse läbiviimine;

Külliky Lohule väljastati ehitusluba Suure-Jaani linnas Põllu 1a üksikelamu laiendamiseks;

tegevusalalt Seltsitegevus eraldati MTÜ Tääksi Küla Selts poolt PRIA'le esitatud projekti „Tääksi Külamaja ehitustööde teostamine ja ehituslik projekteerimine“ kaas-

finantseeringuks 33 558,60 krooni, mis maksti MTÜ-le välja; valla sotsiaaltoetuste vahenditest eraldati erakorralist toetust kahele isikule kokku 2250.- krooni.

11.08.2009

Kinnitati riigimaa kasutusvaldusse antavate maatükkide (26 tk) nimekiri;

määrati Sürgavere küla Tammiku kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed;

raske puudega isikule määrati hooldaja, kellele makstakse hooldajatoetust 240.- krooni kuus;

OÜ-l Hansa Ilutulestikud lubati 29. augustil korralda Olustvere lossi pargis ilutulestik;

MTÜ-l Ülde Küla Selts lubati korraldada 15. augustil 2009 Ülde külaplatsil Suvelõpu Pidul.

17.08.2009

Kinnitati hajaasutuse veeprogrammist toetuse saajate nimekiri, kokku saavad toetust 16 peret kokku summas 502809.- krooni, millest vald tasub 50%.

18.08.2009

Otsustati tasuda tulekahju tagajärjel tekkinud prügi veoarved;

Suure-Jaani Kultuurimajal lubati korraldada 5. septembril 2009 kell 11.30-12 Suure-Jaani kalmistul ja kell 13-19 Hüpssaares Lauuluraha Sügispäev ning 1. augustil 2009 kell 18.00 kuni 1. septembril kell 01.00 kohviku Arturi Juures väliterrassil ansambli DEFRAGE kontsert ja disko;

valla eelarvest maksti ühekordseid

toetusi seoses õppeaasta algusega 10 perele kokku 15000.- krooni, terviseiga seonduvateks kuludeks kolmele inimesele kokku 1150.- krooni, majanduslike raskuste tõttu üheksale perele kokku 5225.- krooni, viiele koolilõpetajale kokku 4000.- krooni;

otsustati tasuda ühe isiku hooldekulude puuduolev osa SA-s Lõhavere-Ravi- ja Hooldekeskus; väljastati Läätsi maaiüksusel ehitusluba elamu-rehi-kuuri osaliseks lammutamiseks; ning kirjalik nõusolek sauna ja aida lammutamiseks;

väljastati kasutusluba Suure-Jaani linnas Johann Köleri tn 44 elamu laiendamiseks;

tegevusalalt Seltsitegevus eraldati MTÜ Vastemõisa Naiste Ühendus poolt esitatud projekti „Naiste koostöövoime“ kaasfinantseeringuks 1000.- krooni, mis maksti MTÜ-le välja;

eraldati MTÜ Kalastusklubi Suure-Jaani Säge poolt esitatud projekti „Suure-Jaani paisjärve eutrofeerumise peatamine“ kaasfinantseeringuks 51120.- krooni ja väljastati vastav garantiikiri;

Määrati Kõidama küla AS Sakala Saeveski kinnistu jagamisel tekkivate uute katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed;

väljastati kasutusluba OÜ-le Jao-tusvõrk Vastemõisa külas püstitatud Vaalamäe tänavavalgustuse liitumiseühendusele.

25.08.2009

Otsustati Eesti Energia Jao-tusvõrk OÜ kasuks seada tasuta ja

tähtajatud isiklikud kasutusõigused Lemmakõnnu ja Ivaski külas asuva Eeriku-Juhani tee osa ning Suure-Jaani linnas asuva Turuplatsi kinnistu osa suhtes, kinnistutel asuvad OÜ-le kuuluvad komplektalajaama toitekaabel ja elektrimaakaablid;

MTÜ-l Sürgavere Küla Selts lubati korraldada 12. septembril 2009 kell 11.00 kuni 13. septembril kell 02.00 Sürgavere kultuurimaja platsil Sürgavere Laadapäev;

Suure-Jaani Gümnaasiumi lubati korraldada 1. septembril 2009 Suure-Jaanis Lembitu platsil Õppeaasta avaaktus koos rongkäiguga Suure-Jaani Gümnaasium - Lembitu plats ja tagasi;

otsustati maksta toimetulekutootust 16 perele 25437.- krooni;

raske puudega isikule määrati hooldaja, kellele makstakse hooldajatoetust 240.- krooni kuus;

väljastati ehitusluba Aimla külas Aaviku kinnistul üksikelamu laiendamiseks ning Suure-Jaani linnas Johann Köleri tn 33 elamu rekonstrueerimiseks ja Põllu tn 1a majandushoone laiendamiseks;

anti kirjalik nõusolek Vastemõisa külas Pärissilla kinnistul asuva ait-puukuuri lammutamiseks;

anti nõusolek Sandra külas 37,72 ha maa riigi omandisse jätmiseks;

muudeti Suure-Jaani Vallavalitsuse 05.03.2009 korraldust nr 149 „Munitsipaal-omandisse taotletava maa maksustamishinna määramine“ ning määrati Kobruvere puhkeala sihtotstarbeks üldkasutatav maa 55% ja veekogude maa 45%.

Ohud kooliteel

Suvi on märkamatult läbi saamas ning saabunud uus kooliaasta. Nagu iga uue algusega, kaasneb ka kooliaastaga nii rõõme kui muresid. Paljud on veel oma mõtetega suves ning kooli lainele jõudmisega võib olla raskusi. Ka liiklus on tänavatel muutunud agressiivsemaks, liiklusvahendite arv on kasvanud ning juhid on sageli muutunud hoolimatuteks. Pole ju midagi traagilisemat, kui laps kooliteel liikluseõnnetuses surma või raskelt vigastada saab.

Lapsed õpivad käituma täiskasvanu jälgedes, seega on iga täiskasvanu inimese kohus anda teedel-tänavatel liigeldes lastele järgimist väärivat eeskujut. Lapsevanemad peaksid leidma aega ja andma õpetussõnu, kuidas käituda tänaval. Tehke selgeks lapse koolitee. Vajadusel käige see koos läbi. Ja mitte üks, vaid mitu korda.

Kõige rohkem õnnetusi juhtub tänavat ületades. Seetõttu ei tohi kiirustada juba peatunud sõiduki varjust tee ületamisega. Ohtlik on seisva auto varjust teele rutata. Kõige õigem ja ohutum on lasta bussil ära sõita ja alles siis sõiduteele astuda. Kui aga tegemist on pikemat aega seisva suure veoautoga, on mõistlikum mööda teepeenart või kõnniteed tükk maad edasi liikuda kohta, kus seisev veoauto enam teed ei varja.

Ületa teed ristmikul või mööda ülekäigurada. Ristmikul on sõidukijuhid üldjuhul tähelepanelikumad ja ka kiirused on seal väiksemad, kuid ka siin tuleks meele pidada üht põhitõde - jalakäijana veendu, et sõidukijuhid on sind märganud.

Jätke meelde, et tiheda liiklusega tänav pole mängupaik. Bussiga kooli sõites kipuvad bussi ootavad lapsed tihti peale jooksuma ja üksteist taga ajama ning mänguruumi suurendama sõidutee arvelt.

Kuna peagi algab pime aeg, siis muretsege lapsele helkur ja kontrollige selle kandmist. Samas ei tohiks unustada helkuri kandmist ka täiskasvanud.

Soovin, et lastevanemad tunneks huvi ja pööraks tähelepanu ka suurematele lastele ning sellele, millega nende lapsed väljaspool kodu tegelevad. Alla 16-aastased lapsed ei tohi täiskasvanud saatjata peale 23.00 tänaval viibida.

Loodan, et iga lapsevanema soov on, et tema poolt kooli saadetud laps sealt õhtul ka tervena ja õnnelikuna koju tagasi jõuab.

Soovin kõikidele kooliminejatele meeldivat kooli algust ja ohutut kooliteed.

Harry Andresson
Suure-Jaani konstaablijaoskonna komissar

Muutuvad joogipakendi tagatisraha märgised



Alates 1. jaanuarist 2010 peavad kõik esmakordselt turule lastavad tagatisrahaga pakendid kandma uut ABCD-märgistust, samas pandimärgi kujutis ei muutu.

Uue korra kohaselt ei märgita pakendite etiketidele enam pandipakendi hind kroonides, vaid trükitakse tähised A, B, C või D. Iga täht tähendab konkreetset summat ja näitab, kui palju pakend maksab.

Edaspidi tähistatakse uued kehtestatud tagatisraha suurused vastavalt pakendi materjalile järgmiste tähemärkidega:

- 1) plastist ühekorrapakend mahuga 0,5 liitrit või väiksem (0,5 krooni) - A
- 2) plastist ühekorrapakend, mille maht on suurem kui 0,5 liitrit (1 kroon) - B
- 3) metallist ühekorrapakend (0,5 krooni) - C
- 4) klaasist ühekorrapakend (1 kroon) - D
- 5) klaasist korduskasutuspa-

kend (1 kroon) - D
6) plastist korduskasutuspa-

kend (1 kroon) - D
Sellise märgistuse rakendamiseks on mitmeid põhjusi. Eelkõige võimaldab ABCD-märgistus muuta tagatisraha suurust nii tootjate kui ka tarbijate jaoks paindlikumalt ning märksa väiksema aja- ja rahakuluga. ABCD-märgistuse kasutamise korral, kui muutub tagatisraha suurus, ei ole vaja pakendeid ja etikette vahetada ka siis, kui Eesti läheb üle Euroopa Liidu ühisrahale euro.

Praegu võib Eestis vana märgistusega tooteid müüa kuni kauba lõppemiseni, samuti ei ole tarbijatele seatud tagastamise ajapiirangut.

Pandipakendite tagastuspunktidesse pannakse üles info, milline rahaline väärtus eri tähisega pakenditel on.

Tagatisrahasüsteemi kaudu kogutavad pakendid on stan-

dardiseeritud (teatud kuju, mõõtmete vms kokkulepitud omadusega). See aitab tagastuspakendit teistest samalaadsetest pakenditest kergesti eristada ning kogumissüsteemiga sobitada. Sellest tulenevalt kogutakse tagatisrahasüsteemi kaudu elanikkonnalt eelkõige joogipakendeid. Nii on ka Eestis kehtestatud tagatisraha õlle, vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi, siidri, perry ja karastusjoogi klaasist, plastist ja metallist (nt alumiinium) korduskasutuspuudelile ning ühekorrapakendile (pudel, purk).

Tagatisraha ei ole kehtestatud alkoholi (nt viin, liköör) ja veini pudelitele ning kihilise kartongist joogipakendile, kuna nimetatud joogipakendid võivad olla väga erineva kuju ja suurusega.

Kesk-Eesti
Jäätmehoolduskeskus

Spordiüritused

12. september
Lehola-Lembitu mängude jalgratta maastikusõit, kogunemine ja võistlusnumbrite väljastamine Suure-Jaanis kohviku Arturi Juures parklas kell 11.00 - 11.45. Võistluste start kell 12.

NB! Võistlusrada on avatud kõigile soovijaile, ka neile, kes võistlusel ei osale.

16. september
Eesti meistrivõistlused jalgpallis B2 vanuseklassis SK Tääksi - FC Valga Warrior Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil algusega kell 17.

19. september
Eesti meistrivõistlused jalgpallis. Rolling Doors/Suure-Jaani - Emmaste JK Dagöplast Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil algusega kell 14.

19. september
Lehola-Lembitu mängude õhupüssist laskmine Kildu Põhikoolis algusega kell 10.

20. september
Suure-Jaani valla 7. lauatennis GP I etapp algusega kell 11 Suure-Jaani Gümnaasiumi võimlas.

27. september
Eesti meistrivõistlused jalg-

pallis D1 vanuseklassis SK Tääksi - JK Viljandi Tulevik I Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil algusega kell 11.

27. september
Eesti meistrivõistlused jalgpallis B2 vanuseklassis SK Tääksi - SK 10 Premium Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil algusega kell 14.

02. oktoober
Eesti meistrivõistlused jalgpallis B2 vanuseklassis SK Tääksi - FC Elva Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil algusega kell 17.



Suvel toimuvad Koguväe Muuseumis igal nädalavahetusel kontserdid, kus astuvad üles esinejad oma maakonnast ja kaugemaltki. Augusti algul laulis muuseumi külalistele Vastemõisa meesansambel Pange Poisid.

FOTO: Leili Kuusk

Koostöö loob võimalused arenguks



FOTO: Jaanus Siim

Ühinenud Suure-Jaani valla esimene volikogu tööring hakkab läbi saama.

Kõige olulisemaks dokumendiks oli ühinenud omavalitsuste poolt ettevalmistatud ja volikogudes kinnitatud ühinemisleping. See oli volikogu koostöö, valla eelarvete ja uue valla arengukava koostamise aluseks.

Hea meel on sellest, et valimiste järgselt suudeti kõigi volikogus esindatud erakondade ja valimisliitude poolt 25. oktoobril 2005. aastal alla kirjutada koostöö kokkulepe, mis andis võimaluse tegelda sisuliste küsimustega, raiskamata aega ja energiat poliitilistele kemplustele. Kõik volikogus esindatud valimisliidud ja erakonnad on suutnud valla jaoks olulistest küsimustest kokkuleppele jõuda, tänu millele on suur osa kavandatud investeeringutest teostatud.

1. veebruaril 2007 lõigati Vastemõisa lasteaia pidulikult linti. Ehitustööd alustati 12. juunil 2006, kokku rekonstrueeriti 911,6 m², millest lasteaia ruumid on 580,5 m² ja perearstikeskus 55,7 m². Ehituse kogumaksumus

oli 10,7 miljonit krooni, millest 1,5 miljonit saadi toetusena EASist Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamise programmist. 2007. aasta suurimaks investeeringuks oli Suure-Jaani uue bussijaama rajamine - maksumus 1,3 miljonit. EASi Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi toel rajati Suure-Jaani kiriku välisvalgustus, projekti kogumaksumuseks kujunes 313 467 krooni.

2008. aastaks koostatud investeeringute kavas oli olulisimaks objektiks Olustvere uue lasteaiahoone ehitamine. Lasteaia ehitustöödega alustati juunis ning aasta lõpuks oli töid teostatud 8,6 miljoni krooni eest. Hoone avati 1. septembril 2009 ning kogumaksumusest (20,2 miljonit) kaeti 3,44 miljonit krooni EASi Kohalike avalike teenuste arendamise programmist. Paala rahvamaja renoveerimistööd teostati 2008. aastal 760 000 krooni eest, Tääksi põhikooli renoveerimistöödeks kulus 846 000 krooni. Vastemõisa rahvamaja remondi maksumuseks kujunes 273 000 krooni. Teede

remondiks ja renoveerimiseks kulus kokku 5 miljonit krooni. Suure-Jaani ja Kõidama vahel valmis uus valgustusega kergliiklustee ning Lembitu puisteele rajati uus valgustusega kõnnitee. Tänavavalgustuse projekteerimiseks ja väljaehitamiseks kulutati kokku 1,1 miljonit krooni.

2008. aastal valmisid Suure-Jaani gümnaasiumi ehitusprojekt (1,1 miljonit), Suure-Jaani Kultuurimaja ehitusprojekt (580 000) ja Sürgavere Vabaajakeskuse ehitusprojekt (715 000).

Projektitoetusi eraldati 2008. aastal Suure-Jaani Vallavalitsusele, valla äriühingutele ja mittetulundusühendustele kokku 15,5 miljonit krooni. Hajaasustuse veeprogrammi rahastamiseks eraldati vallale 558 548 krooni. Vald lisas omalt poolt täpselt sama suure summa ja seeläbi saavad kvaliteetse joogivee meie vallas 22 majapidamist. PRIAlt Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse meetmest saadud toetuste taotlemisel (toetus kokku 2,3 miljonit krooni), aitas vald lisaks projektide omafinantseeringu tasumisele MTÜsid ka taotluste koostamisel. Nende projektide teostamisel on lõpule jõutud Sürgavere pargi kiviala taastamisega ning Võivaku tiik-veehoidla puhastamisega ja ujumiskoha rajamisega töödega, Tääksi Suusakeskuse teenindushoone on peagi valmimas. Keskkonnainvesteeringute Keskusele esitatud projektide abil korraldati möödunud aastal Lahmuse paisjärv (toetus 2,8 miljonit krooni), ehitati joogiveepuhasti Vastemõisa külla, valmis Sürgavere mõisapargi heakorras- tuse põhiprojekt ning alustati Lõhavere pargi rekonstrueerimisprojekti koostamist.

2009. aasta investeeringute kava koostati valla arengukava põhjal. Kavandatud suuremad

investeeringud on järgmised:

- * Olustvere Lasteaia ehitus ja siustamine 11 miljonit krooni
- * Suure-Jaani Gümnaasiumi remont 3 miljonit krooni
- * Sürgavere Spordihoone saali põranda renoveerimine 800 000 krooni

KIKi toetusega ehitati Suure-Jaani linna joogiveepuhasti, mis alates 2009. aasta juunist tagab ühisveevärgi omanikele puhta joogivee. Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatava jäätmekäitluse programmi toel valmib käesoleval aastal ka Suure-Jaani jäätmejaam, toetuse (4,6 miljonit) saajaks on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, valla kaasfinantseering 515 800 krooni. Valla prioriteetsete objektide arendamiseks on koostatud eeltoetused lisavahendite hankimiseks Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse juurdeehituse rajamiseks ning vana hoone renoveerimiseks (tööde kogumaksumus 41,7 miljonit krooni). Hajaasustuse veeprogrammi raames rahastati 16 taotlust ja seeläbi saavad kvaliteetse joogivee meie vallas veel 17 majapidamist. Nüüdseks on esitatud ka Suure-Jaani linna ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamiseks taotlus KIKi keskkonnaprogrammi veemajandusprogrammi. Taotleja on Suure-Jaani Vallavalitsus, partner AS Suure-Jaani Haldus. Projekti kogumaksumus on 5,7 miljonit, sellest valla omafinantseering 750 000 ja Halduse panus 400 000 krooni.

Kehtestatud on valla üldplaneering ja vastu võetud valla arengukava. Kuid lisaks investeeringutele on ka väga oluline valla igapäevase elu ja allasutuste töökorraldus, millega ühinenud vald on üldjoontes hästi hakkama saanud.

Tahtmata kellegi isiklikku või erakondlikku rolli pisendada või

ületahtsustada, tuleb öelda, et neli aastat on valla arendamisel tehtud meeskonnatööd. Olen selle eest kõigile valla ametnikele, volikogu liikmetele ja vallakodanikele tänulik.

Möödas on kiire majanduskasvu rammusad aastad ja positiivsete lisaeelarvete asemel koostatakse negatiivseid lisaeelarveid.

Koostades Suure-Jaani 2009. aasta eelarvet, olime konservatiivsed ja ilmselt ei pea negatiivset lisaeelarvet koostama. Jätkuvalt on mureks meie valla elanike arvu vähenemine. Ühinedes oli elanike arvuku 6345 - 1. septembriks 2009 on see kahanenud 5940-le. Olulise vähenemise on toonud Eesti ja Soome elanike registreerimise, kuid kindlasti avaldab mõju ka noorte lahkumine linnadesse ning välismaale tasu- mate töökohtade otsingutele. Ettevõtluses ja uute töökohtade osas ei ole meil olulisi positiivseid arenguid ette näidata.

Lähiaastatel tuleb leida võimalused investeeringute tegemiseks vee- ja kanalisatsiooni süsteemidesse. Samuti ootab ees Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse renoveerimine. Eurotoetuste ja omafinantseeringu leidmine nendeks tegevusteks eeldab kindlasti koostööd ja ühiselt piirkonna huvide eest seismist, mitte poliitilist „lehma-kauplemist“.

Sügisel valime endale uut volikogu ja tahaks loota, et uues volikogus jätkatakse koostööd meie piirkonna arengu nimel.

Suur aitäh volikogu nimel kõikidele, kes valla ja piirkonna arengule on kaasa aidanud.

Mõistlikku meelt soovides,

Arnold Pastak
Suure-Jaani Vallavolikogu esimees

“Teil on palju kauneid külasid,” tõdesid külalised Soomest

Suure-Jaani mittetulundusühenduste ümarlaud võrastas 20.-23. augustil Jokioise valla külaelul eestvedajaid. Vastukülaskäigule oli saanud kuus inimest, kellest üks oli valla maanaiseseltsi liige ja vallavolikogu esinaine Marianne Mänki. (Muljeid 2008. aasta reisist Jokioise valda loe 2008. a septembrikuu Leolest).

Esimese päeva mentoriks oli Külli Tirmaste Vihi külaseseltsist ja tõlgiks Enn Aedna Kootsi külaseseltsist.

Ringreisi alustati Kappide majamuuseumist, edasi sõideti Lõhavere linnamäele ja sealt Kondase parki. Vaadati üle ka meie valla suurmeeste (heliloojad Kapid, J. Köler jt) hauad Suure-Jaani kalmistul.

Õhtu teisel poolel külastati Vihi teabetuba, kus Luule Lippus tutvustas sealse memmeklubi tegemisi, Külli Tirmaste Vihiküla seltsielu ja Aivar Siim Energia talu tootmist. Lahkudes said külalised kaasa paki kosutavat terviseteed.

Kootsi külas ootasid reisilisi külavanem Kaja Lepik ja Jaan Jaska. Peale lipu heiskamist suunduti üksikuisse elektrita metsatalu, kus peremees Rainer ja pere- naine Laine olid lõkke ümber valmis seadnud maitsva õhtusöögi. Majutuskoha Lahmuse kooli jõuti alles südaööl.

Teise päeva eestvedajaks oli Merle Rang Kildu Külade Ühendusest ning tõlgiks Tauno Härginen MTÜst Arengu Helin. Päeva esimesel poolel tutvustas Lembit Kruuse meie Leader rühma Rohelise Jõemaa Koostöökogu tegemisi ja Jüri Hansen Suure-Jaani valla allasutusi. Külastati Suure-Jaani Gümnaasiumi ja lasteaeda Sipsik. Edasi sõideti Kildu kooli, räägiti Kildu Külade Ühenduse ja kooli koostööst. Vastemõisas tehti ringkäik rahvamajas (lasteaed ja raamatukogu) ning tutvuti selle kandi atsakamate külaseseltside (Vastemõisa Naiste Ühenduse, Metsküla Külaseseltsi, MTÜ Arengu Helin ja MTÜ Rukkilill) tegemistega. Lõunat söödi Lubjassaare talu perenaise Linda Köleri rehetare katuse all.

Päeva teise poole veetsime Soomaa Rahvusparkis. Aivar Ruukel viis meid Ingatsi rabarajale ning tutvustas räätsamatka võlusi. Õhtu lõppes Vanaõue Puhkekeskuses mõnusa kalaraoga.

Kolmanda päeva rühmajuhiks oli Romeo Mukk Kuhjaveres Küla Seltsist ja tõlgiks Elviira Grosberg. Päeva esimene pool sisustati Viljandiga tutvudes. Tagasiteel vaadati Olustvere Maanaiste seltsimaja, kust suunduti edasi Olustvere viinakööki. Pidulikud lõunal andsid soome sõbrad Arnold Pastakule üle Soome Valdade Liidu aumärgi ja Elviira

Grosbergile Jokioise valla tänukirja kauaaegse Soome ja Eesti Vabariigi sõprusühete arendamise eest Jokioise ja endise Olustvere, praeguse Suure-Jaani vallavahel.

Külaliste kodid kingitustega kodustele täitusid Linakojas ostetuga ning edasi suunduti Kuhjaveres teatripäevadele. Teel peatuti veel Tääksi külamajas, kus juttu puhus külavanem Eha Naarits. Ülde küla tegemistest rääkis vastvalminud kólakojas Tiiu Olbri. Kuhjaveres vaadati

Viljandimaa omavalitsusjuhtide näitetrupi esituses “Naisvallavanemat”, Aime Vilu Kodukandi liikumisest tutvustas küla tegemisi ja hilisõhtul tantsiti külasi- manil.

Kolme päeva kokkuvõtteks arvas Marianne Mänki, et neil on nii mõndagi ka meilt õppida. Üllatas neid meie külarahva entusiasm ja tahe koos külas tegutseda. Ka on meil regulaarselt koos toimetatav ümarlaud ja vallapoolne märgatav rahaline tegevustoetus. Kuhjaveres avastasid nad enda jaoks tu-

geva ühtehoidva küla, kes suudab kolmel päeval võrrustada kaheksa maakonna 17 näiterühma.

Kokkuvõtteks tänab valla seltside ümarlaud Suure-Jaani Vallavalitsust - eesotsas Maie Käba ja Leili Kuusega - kelle algatusel ja finantseerimisel see kokkusaamine toimus. Samuti õnnitleme Elviira Grosbergi ja Arnold Pastakut saadud kõrgete autasude puhul.

Merle Rang
Kildu Külade Ühendus
Vastemõisa Naiste Ühendus



Jokioise külalised Suure-Jaani vallavalitsuse saalis

FOTO: Romeo Mukk



Rukkimaarjapäevalised trotsisid nii vihma, tuult kui päikest. Laval on Wersalinka.
FOTO: Leili Kiusk

Rukkimaarjapäev - läbi vihma, rahe ja päikese

15. augustil toimus Suure-Jaani laulväljakul järjekordne perepäev - Rukkimaarjapäev. Tegemist on algselt eakatele mõeldud ettevõtmisega, mis aastatega on kasvanud erinevas eas inimeste kokkusaamise kohaks. Traditsiooniliselt olid külas Võhma linna ja Kõo valla inimesed. Sel aastal toimus Rukkimaarjapäev juba 7. korda.

Eesti rahvakalendis on rukkimaarjapäeval (vahel külvimaarjapäev) oma koht ja tähendus. Kõige parem rukkikülvamise aeg on 3 päeva enne ja 3 pärast rukkimaarjapäeva. Päriskõigil päeval oli külvikeeld - vili ei kasva saagiks. Looduses on muutuste aeg: vesi jaheneb, konna suu jääb kinni ja õuntele tuleb maitse. Põdrad on sel ajal tigidad, lehmade piimaand väheneb ja kärbsed hakkavad end pooma. Mida see viimane küll täpselt tähendab, aga nii ütleb vanarahva tarkus. Kurgede lennukõrgusest sõltub rukki kõrgus -

mida kõrgemal kured, seda pikem rukis. Kui on ilus ilm ja päike paistab, siis saab teisel aastal rukis hästi õnnistama. Kui on vihmane, siis tuleb umbrohune rukis. Sel päeval jagus päikest, vihma ja rahetki. Ole nüüd mees ja ennusta!

Päeva tähistamise mõtte algataja on Eha Lepik, kes on igal aastal, ürituse alul, asetanud lavale rukkivihu. Tema öeldud on ka mõte, et järgmistel aastatel võiks seda rukkivihku asetada meie valla tublid pered. Emal on lapsed käekõrval ja isa toob rukkivihu lavale. Ilus mõte, mis tasub arendamist. Võimalus väärtustada noori, tublisid peresid ja veel rohkem saab ettevõtmisest just perepäev. Eks nooremate kaasamisel pea muutuma ettevõtmise sisuline pool, aga see on juba korraldajate mõeldud.

Selle aasta rukkimaarjapäeva avas rahvusvaheline noorte puhkpilliorkes-

ter Wersalinka. Esinesid eakate taidluskollektiivid meilt ja külalised Võhmast ning Pilstiverest. Pilstivere tantsurühm Pilgar koosnes küll täiesti noortest inimestest. Aitäh esinejatele ja juhendajatele: Riina Mankin, Tiit Siim, Vaiki Reiner, Age, Einulo, Aino Kõgel, Heli Tammai, Silvi Annus ja Ants Kirikal.

Suure elamuse pakkusid Viljandimaa omavalitsusjuhid, kes etendasid meie näidendi Naisvallavanem. Tegemist on heategevusliku ettevõtmisega, kus teenitud tulu läheb laste kõnniroboti muuseumiseks. Toetusast täitus publiku poolt annetatuga, kuid oma osa pani ka Suure-Jaani Vallavalitsus. Etendus oli lustakas ja meeldis rahvale. On ju tore vaadata laval esinemas tuttavaid inimesi, kes oma igapäevatoos tegelevad hoopis tõsisemate teemadega. Ja nad said oma näitlejatööga täiesti edukalt hakkama. Mõnes mõttes nad ju seda esinemist ka igal päeval harjutavad.

Oma supipajaga olid kohal Suure-Jaani Gümnaasiumi kokad ja muud töötajad Eda Nodapera juhtimisel, kes hoolitsesid, et kõhud tühjaks ei jääks. Juba traditsiooniliselt pakkus Kalev Kundla Arjandi-Jüri talu mett. Mett sai niisama maiustada, aga ka koju kaasa osta. Tänuõnad kuuluvad Suure-Jaani kultuurimaja töötajatele, kes olid kogu päeva põhiorganisatsioonid. Reigo Tõnisson hoolitses selle eest, et kõik lauldu-räägitu ikka kostuks.

Ega muud, kui jääme ootama järgmist rukkimaarjapäeva. Selliseid südamlikke, erinevate põlvkondade koosolemisi on vaja. See liidab inimesi ja on meeldivaks vahelduseks igapäeva askeldustele. Me tõenäoliselt ei jõua kunagi tagasi vanasse aega, kus erinevad põlvkonnad elasidki üheskoos, aga ühisettevõtmised nii perekonniti kui kogu vallatsi on igati teretulnud ja eluliselt vajalikud. Sõbralikkus, südamlikkus, teineteise mõistmine - need on väärtused kuhupoole püüelda.

Jüri Hansen
Üks korraldajatest



21. augustil külastas Lahmuse Kooli Walter Leonhard v. Bock (vasakul). Külastuskäigu ajal istutas ta oma esivanemate mõisasse tamme. Väikese tammeistiku oli ta toonud oma koduaiast Saksamaalt. Paremalt Lahmuse Kooli direktor Heinrich Jürn

FOTO: Mati Klamp

Rõõmusõnumeid Jäleverest

4. augustil k.a toimusid Jälevere küla Kaasiku talu perenaise Linda Leemetsa eestvedamisel hobuste jõudluskatsed Paemurrus. Komisjoni koosseis oli kõrgetasemeline: eesotsas olid tunnustatud tõuaretusspetsialist Andres Kallaste ja Eesti Hobusekasvatajate Seltsi tegev-direktor Krista Šepp. Nemad kahekesi andsid meile 3,5 tunni jooksul põhjaliku ülevaate hobuste hindamise alustest ja neile esitatavatest nõuetest. Hobuste esitlemisel juhiti tähelepanu hobuste välimikule, kõndimisele, jook-sule koos saatjaga ja ilma saatjata ning takistuste ületamisele. Nii et võime nende teadmistega peaaegu minna head hobust ostma!

Kokku demonstreeriti 11 hobust. Peale Linda hobuste osalesid naabrimees Andres Inn kahe hobusega; Ene Kurrikhoff Pärstist, Kalmer Visnapuu Tartumaalt ja Koit Väinsalu Tallinnast - kõik ühe hobusega.

Esimesena esitles Linda oma talli uhkust - sugutäkk Trevorit. Päikesepaistelise ilmaga, rohelisel murul, kuld-kollase laka ja samasuguse lehviva sabaga Trevor jättis väga võimsa ja väarika mulje. Ta kuuletus ka kenasti omanikule. Nagu selgus, on Trevori järglased samuti parimate omadustega. Osasid neist nägime ka hiljem.

Mitut hobust esitles Linda tütre tütar Merit ja tema sõbranna Eva-Liis, kes said esinemiskogemusi ning täitsid oma ülesandeid hästi.

Kõik hobused olid väga ilusad ja armsad. Komisjoni otsus oli positiivne. Linda hobustest said kutse vabariiklikule ülevaatusle ER tõugu mära Edwi ja kaheaastane täkk Tiritam. Sellest meeldivast üritusest said osa umbes 60 inimest vanuses 7 kuud kuni 86 aastat. Rõõmustav oli osalemas näha palju lapsi.

Ei ole meie hulgast kadunud heategevus, head, suure-meelsed ja hoolivad inimesed. Linda on siin ere näide, kes lisaks ürituse ettevalmistamisele mõtles veel pealtvaata-jatele, pakkudes lõunatunnil kõigile külastajatele omal kul-lul maitsvat suppi ja mahlajooki. Siinjuures Linda tänu supikeetjatele Reedale ja Marele ning kõigile abilistele.

Vaevu välja puhanud õnnestunud üritusest kodus, tuli ette võtta teekond Virtsu lähedale Ranna Rantšosse, kus 8. augustil toimus vabariiklik Raskeveohobuse Päev. Selgitati välja parim täkk ja mära, parim noortäkk ja noor-mära. Meriti tublil esitlusel võitis mära Edwi ülekaalukalt karika, lindi ja roseti "Parim eesti raskeveo tõugu mära 2009".

Aitäh teile tublid hobusekasvatajad ja õnne selles raskes, kuid tänuväärses töös.

Luule Lippus
tänulik külaelanik



Edwi ja Merit

FOTO: Erakogust

Mis tehtud, mis teoksil Vastemõisa Naiste Ühenduses?



Vastemõisa naised Tea juures

FOTO: Erakogust

Viimased teated Vastemõisa Naiste Ühenduse (edaspidi VNÜ) tegemistest ilmusid selle aasta maikuu, kus põgusalt foto alltekstis kajastati Suure-Jaani valla naistele korraldatud neljandat arengupäeva, kus esinesid Merle Adams ja Maire Aunaste.

Maikuust augustini on ühendus olnud jätkuvalt tegus.

Päikeselisel maikuu 16. päeval tähistas VNÜ oma 10. aastapäeva mittetulu-lundusühinguna Vastemõisa Rahva-maja suures saalis. Peoruumi lava ehtisid kevadlilled ja kübarad ning saali-nurka naiste käsitööde näitus, VNÜ paksud kroonikaraamatud ja stiilselt pakitud õnnelooside käsitööd ja asja-kesed. Aastapäevale pühendatud kevadkontserti "Mis värvi on armastus?" juhatas sisse tumedas ülikonnas peo-juht Aare Anton, kes andis mikrofone üle VNÜ esinaisele Eve Loodele. Peale tema lühikokkuvõtet tehtust, algas VNÜ naisansambli meeleolukas esine-mine, kus ansamblijuht Signe

Ristisaare õpetatud laulude vahele loeti armastusluulet. Üle poole tunni kestnud kontsert lõpetas lauluga „Mis värvi on armastus?“ Publiku üllatamiseks lehvitasid ansambli liikmed erivärviliste rätikutega, et viidata sellele, kui erinevat värvi võib olla armastus! Kuni tantsutüdrukud Merle ja Eve end kostüümidesse seadsid, rõõmustas publikut humoorikate juttudega peo-juht Aare. Peale rütmikat ja kaasakiskuvat tantsu naerutati publikut mitmekihilistest ja eriotstarbelistest riietus-esemetest kokku seatud moedemonst-ratsiooniga. Mannekeenide riietust kommenteeris mahlakalt õhtujuht. Seejärel anti sõna peokülalistele, kes tänasid senise pikaajalise hea koostöö ja mõnusa kontserdi eest. Korraldajate sünnipäevapeole kohaselt kõlasid kokku klaasid ja söödi head-paremat. Suure punase kübaraga sünnipäevatoridi küpsetas VNÜ liige Tea Sangernebo - lahti lõikamise au anti esinaine Eve Loodele. Pidulõppes ühistantsude ja

karaokega.

6. juunil kutsus Tamme talu tulbi perenaine Eha Johanson VNÜ liikmed enda poole leiva küpsetamist õppima. Liikmed olid üllatunud, et Eha nii head leiba küpsetab. Kevadel Maire Aunastele kodutele kaasapandud leib jättis prouale kustumatu maitseelamu-se ja Eha tutvustas oma leivategemise nippe 12. mail saates „Head uudised.“ VNÜ leivaküpsetuse päev oli vih-mane ja tubane tegevus oli sel päeval sobilik. Kuni leib kerkis, kasutasime aega ühenduse nelja sünnipäevap-lapse õnnitlemiseks ja nende poolt toodud söögipoolise maitsemiseks. Seejärel tutvustas esinaine Eve Loode uut Leader projekti, mille ta koostas ja esitas 30. aprillil Rohelise Jõemaa Koostöökogu tegevusgrupile. Samuti rääkis ta vajadusest hakata suvel oma-finantseeringuks suuremas mahus kodus käsitööd tegema. Fondidest saab üha vähem raha ja tegutsemiseks on vaja leida ise rahalisi vahendeid. Vahe-peal pandi leib ahju küpsetama ja saun küdema. Oma käsitöövõtteid ja -toid tutvustas meile Ellen Bäärs, kes oli tulnud VNÜ naistega tutvust tegema. Tema käsitöödes kajastuvad meister-likkus ja harmoonia. Päev veeres kiiresti ja käes oli meeldivaim aeg - äsja ahjust tulnud sooja leiva söömine. Seda võrratut maitseelamust on raske sõ-nadesse panna!

22. juunil esines VNÜ naisansambel Lubjasaare jaanitulel kahe lauluga.

19. augustil läksid VNÜ liikmed Tea Sangernebole külla, et valmistada polümeersavist ehteid, nõo-pe, helmeid jm. Kuna oli ilus päikeseline päev, siis enne tuppa asumist uudistati lillede- ja kividerohket tiigi ümbrust, ilu- ja tar-beaeda.

Järgneb leheküljel 7

Kes teeb, see jõuab!

Justkui võluväl on suvest saanud sügis ja huvikoolil on täitunud esimene tegutsemisaasta. Selle aasta jooksul on kasvanud ja mitmekesistunud pakutavate huvialade ring ning tegutsemisrõõmu on saanud nautida rohkem kui 70 noort. Kuni aasta tagasi alustasime nelja huviringiga, siis nüüd on noortel võimalik valida seitsme huviala vahel: klaver, süntesaator, kunst, lilleseade, male, tehnika, tants. Kuna oma maja ei paku õppetöök vajalikke tingimusi, siis tänu headele koostööpartneritele oleme leidnud kõikidele ringidele sobivad toimumiskohad.

Aasta jooksul on osa võetud nii vabariiklikest kui ka rahvusvahelistest võistlustest. Häid tulemusi on õpilased saavutanud tantsu-, kabe- ja malevõistlustel ning krossisõitudel. Korraldatud on näitusi, laagreid ja organiseeritud üritusi koostöös noortekeskusega. Lilleseaderingi ja kunsti eriala õpilased on oma töid eksponeerinud mitmel näitusel. Kevadel 2009 oli lilleseaderingi kevadnäitus „Kevad“ Suure-Jaani Raamatukogus, mis andis ülevaate õpilaste seni omandatud oskustest. Hetkel on aga Tori Muuseumis üleval lilleseade su-

velaagris osalenud õpilaste tööd. Seal avatud näitusel „Sõled ja vaimud“ saab näha heintest valmistatud töid. Loodame selle näituse tuua ka oma kodupaika, et ka kohalik rahvas saaks neid töid imetleda. Samuti on tulemas kunstinäitus, kus on esitletud kunstilaagris osalenute looming.

Lühikese tegutsemisaja jooksul on kirjutatud kooli tegevuse arendamiseks projekte, mis on leidnud ka rahastamist. Tänu sellele muutub sügisest õppetöö kvaliteetsemaks ja mitmekesistavaks võimaluse huvialaga tegelemiseks.

Ootame uuel õppeaastal kõiki huvilisi meie ringidesse, et muuta vaba aeg sisukamaks ja arendada oma oskusi. Huviringide toimumisaegad selguvad septembrikuu jooksul. Ringidesse palume registreerida nii eelmise aasta õpilastel kui ka uutel soovijatel. Osalemissoo- vist palume teada anda hiljemalt 20. septembriks e-posti aadressil huvikool@suure-jaani.ee või telefonil 437 7035, 5649 3935. Täpsemat informatsiooni huviringide ja nende toimumisaegade kohta saate oma õpetajalt või kooli koduleheküljelt <http://huvikool.suure-jaani.ee>.

Täname kõiki õpilasi, lapsevanemaid, abilisi ja koostööpartnereid ning soovime värviküllast ja rõõmsat uut kooliaastat!

Anneli Silm

TORÉkad taas koos

27.- 29. augustil toimus juba kolmandat korda Kloogaranna noortelaagris üle-eestiline tugiõpilaste suvekool „Annan endast parima“. Koos oli ligi 100 noort ja 20 juhendajat vabariigi 19-st koolist. Suure-Jaani Gümnaasiumit esindasid Signe Pärtel, Kristel Uus ja juhendaja Aili Umda.

Õpiti: iseendas positiivsust leid-

ma; saama aru elu tõelistest väärtustest; mida võtta ette ohtlikes olukordades; kuidas metsas väheste vahenditega toime tulla; kuidas ja miks aega planeerida. Toimusid tuletõrjemängud ja temaatilised õhtud.

TORÉ tegemistest saab ülevaate www.tore.ee

Toredat suve lõppu ja edukat kooliaasta algust!

Signe Pärtel, Kristel Uus

Kes, kas vajab kunsti ja kus sellega tegeleda?

Kui midagi tehakse, tuleb sellest rääkida. Otseallikana on hea sõna sekka öelda.

2006. aasta sügisel alustas Suure-Jaani Noortekeskuse juures tegevust kunstiring. Sinna saabus hulk huvilisi, kes osutsid väga erilisteks, ärksa vaimuga isiksusteks. Osalema jäänud tuumik koosnes 11-st inimesest. Sisustasime endise vallavanema ruumi hädavajaliku kunstitegevuseks mõeldud mööbliga ja mahtusime ise ka sinna. 2006-2008 toimusid tunnid seal.

Seejärel asutati Suure-Jaani Huvikool ja meist said selle õpilased ja õpetaja ning kolisime kultuurimaja suuremasse ruumi.

Esimese kursuse lõpetas 2009.

aasta kevadel 9 hinge. Kunstiringis käis 6 algklasside õpilast.

Augusti keskel oli suvepraktika Lubjassaares.

Kuni pole vaadeldud rohuliblet üksikuna, süvenetud sellesse omadussõnadega, nähtud valgust ja varju sellel, erisuguseid värvitoone, leheotsa pöördumist teadvustatud, seni pole meie mõtlemine avar.

Mis kasu on teadmisest, et tema nimi on orashein või teeleht? Nimi on vaid nimetamiseks. Kuid mis see on tegelikult? Taolistest asjadest aru saades me ei tee lihtsalt pilte, ei vormi lihtsalt vorme, selle taga on suur mõtlemine ja mõistmine.

Suure-Jaani Huvikool ootab alga- val õppeaastal kõiki kunstihu-

vilisi poisse ja tüdrukuid 1.-12. klassist. Kuna pole selge, kas huvilisi on 1 või 30 inimest, siis soovist aus olla ütlen, et alles peale registreerumist saame komplekteerida ringid, kursused, vaba-ateljeed jne. Et avada rühma, peab seal olema vähemalt 6 hinge ja kui keegi lahkub, tuleb see kaotada - seega kõnnime ime-õhukesel jääl, kus midagi pole paratamatult küllalt kindel.

Õpilased või lapsevanemad, kes soovivad juhendajaga kõneleda, kohtuda grupiga või eraviisiliselt, lepime kokku kui helistate: 5347 0785 (Riina Neeme).

Riina Neeme
maalikunstnik
kunstiõpetaja



Suvepraktikal

FOTO: Anneli Silm

Kuhjaveres tehti viiendat suve teatrit

Peale kolme teatripäeva Kuhjaveres on igal osalejel kindlasti oma muljed sõltuvalt sellest, kas oldi näitleja, pealtvaataja, jalgrattaklubi liige, korraldaja või veel keegi. Esimene mulje ja tagasiside ütleb, et kõik sujus suurepäraselt. Kuhjaverre jõudis palju inimesi, kes polnud sinna varem sattunud. Näiteks mitmed 160-st jalgrattamatkal osalejast, kes läbisid pühapäeval kontrollpunkti. Paljud kasutasid võimalust laupäeval külamajas esitlusel ka midagi enamast küla lähimineviku ja tänaste tegemiste kohta teada saada.

Teatripäevade korralduses oli uuenduseks kolmanda päeva lisaks võtmine, sest esineda soovijad ei mahtunud kahte päeva ära. Juba eelmisel sügisel järelpärimised, et kas ja millal 2009. aastal teatripäevad toimuvad.

Nüüdseks on siis V teatripäevad Kuhjaveres ajalooks saanud ning palju rõõmustavat hinge jäänud. Nende päevade kestel tuli vabas õhus ettekandele 16 lühemat või pikemat etendust, milles tegi kaasa poolteistsada näitlejat umbes 15 tunni vältel. Oma keeli kõnelesid Põlva ja Võru mailt tulnud, lisaks oli esinejaid Tartu-, Järva-, Pärnu-, Ida-Viru- ja Viljandimaalt. Paljud võtsid end

kodust vabaks kõigiks kolmeks päevaks ja ööbisid telkides, haagissuvilates või taludes. Kokku võib arvata, et vähemalt seitse ja poolsada inimest said osa mängulustist ja vaatamisrõõmusest Passaia ja Alt-Siimu talu õuedel ning külamaja terrassil. Kuna selle ürituse puhul puudub tavapärase žürii, siis vabas ja vahetus õhkkonnas olid need kolm tõeliselt nauditavat päeva ja õhtut. Vaid teatripäevade patroon Kalju Komissarov andis igal õhtul esinejatele tagasisidet ning publik sai anda hääle oma lemmikuile. Nii selgusidki kolm nais- ja meesosatäitjat ning etendused, mis kõige rohkem vaataja hinge pugesis. Olgu nad siis siin kohal ka ära toodud:

Naisosatäitjad - Terje Napritson Võhma kultuurimaja näiteringist A. Kitzbergi „Püve talu“ peretütar Tiina rollis, Ene Saar Viljandimaa omavalitsusjuhtide näitemängus „Naisvallavanema“ peategelane ning Annika Anton Krabi külateatri omaloomingulise „Pinsipäeva“ Amanda.

Meesosatäitjad: Margus Mankin Suure-Jaani Tegeltkah trupist Næssuna J. Tuuliku „Külatraagikus“, Hinnar Kommissaar Rõngu näiteringist „Väikesed nõe-

lad“ Nipernaadi osas „Koondamine kirjandusmuuseumis“ ja Erich Einstein Paide huviteaterist A. Tšehhovi „Karu“ Smirnoff.

Etendused: „Jäneda poiste pajatused“ - Sääsküla külateater Järvamaalt, loo autor ja lavastaja Arlet Palmiste, „Naisvallavanem“ Viljandimaa omavalitsusjuhtide näitetrupi etendus, millega kogutakse annetusi laste kõnniroboti ostmiseks ja võrukeelne ning omaloominguline „Pinsipäev“ Krabi külateatri esituses, kus lavastajaks Marje Mürk. Kõik said mälestuseks kaasa tikitud Kuhjaverre logoga linasest riidest kotid.

Mitmed näitemängutegijad tunnistasid, et see on ka üks võimalus oma trupiga seltsielu edendada ja teistelt õppida. Lisaks teatrielamustele jäid külaliste mälu kindlasti ka pildikesed heakorras- tatud külast, tõrvikutulede peegeldusest õhtuhämaruses Alt-Siimu tiigil, lõkkesoojusest jahe- das augustiõhtus, kuhjaverelaste stiliseeritud riietusest ja millestki isiklikust igapäevase jaoks. Kaasa võis igapäevaks saada Kuhjaverre Küla- lehe teatri-eri väljaande.

Kui kõik tunnustused jagatud ja Kuhjaverre korraldustoimkond tänatud, võis alata Järsumäe Virve pereansambli kontsert, mis oli

oma eheduses nauditav ja mida täiendasid kihnuvirvekate humoorikad vahepalad.

Entusiastlikud näitemängutegijad töid endaga Kuhjaverre kaasa suure hulga positiivset energiat ja tegemisrõõmu ning publikum lahkus sooviga tagasi tulla - see annab hoogu järgneva aasta külaelule. Jäeb vaid otsustada, kas ikka jaksame ka VI teatripäevad ette valmistada ning osalejaile meelepäraseks teha.

Tänu sõnad kuuluvad Kuhjaverre

külaseltsi liikmetele Marele, Margusele, Veronikale, Tiidule, Airele, Heikile, Reinule, Vaikile, Jaanile, Romeole, Laglele, Erikale, Katrinile ja Vellole. Meie projekti toetasid Kohaliku omavalitsuse programm, Kultuurkapitali Viljandi ekspertgrupp ja Suure-Jaani Vallavalitsus.

Kõigile teatripäeva kordaminekuse panustajaile tänulik projektijuht
Urve Mikk



Vasakul üks publiku lemmikutest Annika Anton Krabi külateatri „Pinsipäeva“ Amandana.
FOTO: Erakogust

Raamatukogu 100



Keskel Joosep Kapi vaim - Margus Mankin

Algus eelmises Leoles

1878. a. kui Joosep Kapp tähistas 25 tööaasta möödumist Suure-Jaanis, kirjutas Mihkel Veske tema auks luuletuse „Kihelkonna kooliõpetajale Joosep Kapp'ile 25 aastase ametipiduks“

See 8-salmiline teos sai ette kantud Hans Kapi poolt. Viimane salm kõlas nii:

„Elagu, me' kallis Kappi!“ -
Sõbra summ mull' tõttab appi,
Hõiskab ühes: „Ela sa,
Kapp' i sugu otsata!“

Tartus, 30. sept. 1878

Aupaklikult Teie alandlik Mihkel Veske

Oli märgata, kuidas Joosep Kapi vaim (Margus Mankin) heldinult põuetaskust ühe vana ja väsinud paberi välja võttis ja lausa sealt pealt ette luges, mis ta Mihkel Veskele tänutäheks vastanud oli.

Joosep Kapp oli Eesti isamaa liikumiste esimeste äratajate ja edendajate seas. Ta oli esimese laulupeo, Eesti Kirjameeste Seltsi, Aleksandrikooli kätke juures. Kui aga ärkamisaja juhtivate tegelaste vahel puhkesid lahkkelid, tõmbus Joosep Kapp ülemaalise tegevuse juurest tagasi ning pühendus täielikult Suure-Jaanile.

Just siis, 1887. a pandi alus kohalikele laulu- ja mänguseltsile „Ilmatari“, mis nüüd juba 22 aastat on kõige viljakamalt mõjutanud Suure-Jaani kihelkonna vaimlist arengut. Joosep Kapp valiti seltsi avakoosolekul auliikmeks.

Joosepi vaim muutus murelikuks ja püüdis pidulistele südamele panna, et parteilist olekut tuleb kui seltsi kõige kahjulikumast vaenlast seltsist eemal hoida...

Ka praegu on „Ilmatari“ seltsi tegevus väga aktiivne, seltsil on 168 liiget.

Laulu- ja mänguseltsi „Ilmatari“, nagu nimetuseski öeldud, seisab esikohal laul.

Joosepi vaim segas jälle vahele: „Põhikirja järgi võeti „Ilmatari“ liikmeiks lauljaid ja nn „kuulajaid“...“

Kuuljad liikmed võivad laulmise juures küll olla, aga nad ei tohi harjutustes teise eksitada.“

40 aastat on möödud 1. üldlaulupeost Tartus 1869.

See tore ja tulus laulupeo mõte, mis on sest ajast saadik liikuma pandud Eesti rahvast, läks teatavasti välja Tartust, „Vane-muise“ seltsist, kus vana J. W. Jannsen valitsuskepi oma osavas käes hoidis. Tema äratavad sõnad Eesti Postimehes olid kui sõjahüüd, mis käis jälle pärast mitmesaja aastast vaikiolulist üle Eesti ja ulatus iga Eesti mehe kõrva ja südamesse. Ka Joosep Kapp võttis Suure-Jaanis omad mehed kokku laulupeoks. Suure-Jaanis oli 40 liikmeline meeskoor, nagu enamikud koorid eesti ärkamisajal olid meeskoorid, kuna naistel veel polnud ei võimalust ega kühnivat osavust koorilaulus.

Aga alates 1890. a tegutseb „Ilmatari“ segakoos minu (Hans

Kapp) juhendamisel.

Saigi kuulda mitmehäälset koorilaulu Hans Kappi hoogsal juhendamisel.

Kurb sõnum. 1909. a lahkus meie hulgast Võhmas sündinud suurmees Karl August Hermann.

K. A. Hermann oli keeleteadlane ja ajakirjanik, luuletaja ja helilooja. Heliloojana on ta komponeerinud ligikaudu 1000 koorilaulu. Ta oli mitme laulupeo korraldaja ja koorijuht.

Ühel oma viimasel esinemisel on K. A. Hermann lausunud: „Ma loodan siiski, et mind kunagi meenutatakse ja kui mitte enne, siis ehk 100-ndal sünni -või surmaaastapäeval. Siis ehk saadakse teada, et ka minuke on elanud“.

Meiegi loodame, et mälestus K. A. Hermannist elab edasi tema lauludes.

Esitamisele tulid K. A. Hermann koorilaulud

Tervituseks palus sõna Tillu-Reinu kooli juhataja Jaan Hansen (Jaan Hansen). Ta lausus:

Tervitan Haridusseltsi „Ilmatari“ liikmeid ja kogu Suure-Jaani rahvast!

Juba aastaid on Hans Kapp rääkinud raamatukogu loomise vajalikkusest ja nüüd on see teoks saanud. Tahaksin Suure-Jaani kihelkonna koolmeestrite ja kogu rahva nimel avaldada tänu Suure-Jaani patrioodile Hans Kapp'ile ja „Ilmatari“ seltsile selle suure panuse eest kodupaiga kultuuri hüveks.

Jaan Hansen esitas tervituseks laulu koolipäevade vaevalisest igapäevatoöst.

1904. a asutati Suure-Jaani Vabatahtlik Tuletõrje Selts, kelle maja hoovis me praegu pidu peame. Tervitame vapraid pritsimehi!!!

Nüüd esines 38 aastat tagasi (1871) asutatud Pasunakoos ikka oma tavapärasel headusel ja muidugi Hans Kapi dirigeerimisel.

1887. aastal, 22 aastat tagasi, kui pandi alus laulu- ja mänguseltsile „Ilmatari“, ei olnud 67 asutaja hulgas ainustki naisterahvast. Kuna naistel veel polnud ei võimalust ega kühnivat osavust ei koorilaulus ega muus. Nüüd on teised ajad.

Esinesid naised tervitusega ärkamisaegsetele meestele - rahvusromantiline laulu- ja luulepõimik "Ei saa mitte vaiki olla".

Selle peale lausus Hans Kapp lõppsõnad ja kutsus peokülalisi maitsma sünnipäevatoriti ja kokku lööma klaase.

Pärastpoole rõõmustasid meie silma ja südant nii suured kui väikesed jalakeerutajad Tääksist, Olustverest ja Paalast.

Siis laulsid pidulised koos ja tänulikult meelel hõigati välja nende toredate inimeste nimed, kes nii kiirel ja pidurohkel ajal, kuid raamatukogule väga olulisel päeval, tulid ja aitasid luua meelde jääva sündmuse.

Suur tänu teile!

Age Einulo (laulja ja pillimängija)

Agnes Kurg (koorijuht ja laulja)
Anneli Silm (peopaiga kaunistaja)
Anu Mikkor (tantsuõpetaja ja laulja ja pillimängija)

Anu Pindsoo (peopaiga kaunistaja)

Ave Jänes (luulelugeja ja laulja)
Eda Saaremets (kandlemängija ja laulja)

Eha Kalvik (kandlemängija ja laulja)

Eneli Feldmann (luulelugeja ja laulja)

Heino Johanson (peopaiga kaunistaja)

Jaan Hansen (pillimängija, laulja ja Jaan Hanseni osatäitja)

Jüri Hansen (Hans Kapi osatäitja)
Leili Kuusk (aitaja)

Margus Mankin (Joosep Kapi vaimu osatäitja)

Mari Randaru (laulja ja aitaja)

Riina Mankin (koorijuht ja laulja)

Riina Neeme (peopaiga kaunistaja)

Signe Hansen (laulja)

Uno Jürisson (pasunapoiste pealik)

Vaike Reiner (tantsujuht)

Aitäh koorilauljatele Suure-Jaanist ja Olustverest!

Aitäh tantsijatele Tääksist, Olustverest ja Paalast!
Aitäh lauljatele Tääksist, Viljandist, Tartust ja Saksamaalt!
Aitäh pillimeestele Suure-Jaanist!

Aitäh Suure-Jaani inimestele sooja tähelepanu eest!

Raamatukogu nimel
Piret Luup



Dirigent Hans Kapp - Jüri Hansen

FOTOD: Leili Kuusk

ON LAUPÄEV. 9. september. Pisut enne kella kümnet kogunevad Vastemõisa omaaegse meierei kõrvalise ehitustandrile Rein Uusma ja tema faktikepi all mängivad pasunapuhujad. Puhk-pillihood meelitavad kohale ka osa laadalistest, kel lähikonnas ilma tegevatest kaubasadest on ostud tehtud või havi kultuurisündmuse vastu deitsidisoovist suurem.

Kell on 10.15. Tänavuse suve lõpul kerkinud müüridel kõlab Einn Võrgu «Eesti lipp», laulavad Kildu kooli õpilased. Süntesaatoril saadab neid sama kooli muusikaõpetaja Valit Pang.

«Oleme tunnustajaks sündmusele, mida meie rahvas on oodanud mitukümne aastat,» juhatab kohaliku külanõukogu esinaine Sirje Tamm sisse piduliku toimuingu. Ta palub mälestada hetkelise lei-naiselakuga tulevase kultuurikolde projekti autorit, «Eesti Maaehitusprojekti» peainseneri Jüri Koppe-lit, kes hiljuti lahkus toonela teele.

«Tänane nurgakivipanek on alguseks paljudele raskustele ja keerulistele töödele. Soovin, et jäl-kuks kive ja paneele, et lõõ enne selle lõppu ei seiskuks ja et iga kohalik elanik aitaks siin omalt poolt võimaluste piires keasa. Me ei tohi olla kehvemad kui Metsküla rahvas, kelle ühisel ettevõtmisel sai omal ajal valmis sealne rahvamaja,» lausub Sirje Tamm.

Kauaoodatud sündmus Vastemõisas

Järgmisena kõneleb «Kalju» kolhoosi esimees Ants Velleste. Ta rõhutab, et Vastemõisas on väga vanad kultuuritraditsioonid ning siinne seltsielu vaim on vaatamata kehvadele tingimustele püsima jäänud. Et aga vaimus saaks areneda ja hoogustuda, on selle hoid-jatele tarvis korraldada kodu.

Esimehe arvates ei saa KEK-i ehitajatel olema kerge, sest selle kahekoruselise (saalis 300 iste-kohta) rõdu ja keldriruumidega hoone maksumus on 930 000 rubla. Kui lisada veel praegu väga tõrositu ümbruse korrastamine, tuleb kogusummaks 1 100 000 rub-ja. Majandijuht teeb teatavaks met-fallsilindri sisu, kuhu peale ehitust puudutavate otsuste, värskeste aja-lehtede ja käibelolevate müntide kuulub ka Vastemõisa praeguste külade ja elanike nimekiri. Sel hetkel on siinmail 1156 elanikku, kellest 647 on kolhoosi liikmed.

Ants Velleste annab metalltoru üle Kildu kooli III klassi õpilaste-le Triino Umalile ja Mikk Pangele, kes asetavad selle müüriisse. Sirje Tamm paneb kellutäie segu ja Ants Velleste surub palke kivi.

ja konstruktor Tiina Leitšenko, samuti ehitusmehed Sulev Kurik (töödejuhataja), Semjon Botgros (brigadir), Toomas Kiin, Hillar Pärkma, Hillar Villemson ja Madis Künnap. Neile antakse pidupäeva tunnustuseks pikku roosideid.

Lõppsõna lausub Vastemõisa kultuurielu juht, kunagine köpula-ne Mati Lepik, kes on siin omaini-mene olnud 22 aastat. Vaste-mõisa meesansambli esituses kõlab «Eestimaa». Toiming lõpeb orkestri marsi saatel.

Rahvas pudeneb laiali, kes koju, kes tagasi juba lavaks saanud mihlikuulaadale, kes seekord väl-gub ka oksjonihamer. Et seda minekut saadab siinkendis nuhtlu-seks muutunud tolm, tekib mü-l vaimustilmas pilt, kus uue kultu-urikoide valmides on kogu asula-vahe saanud ka asfaltkatte.

Endel Roosimägi

09.09.09

Sellisel ilusal kuupäeval saab 20 aastat päevast, mil tänane Vastemõisa Rahvamaja sai nurgakivi. Ehituse tellijaks oli Kalju kolhoos, kelle eesotsas oli esimees Ants Velleste. Oli aeg, mil kolhoos oli veel täiesti olemas ja suhteliselt heal järjel. Maja, mis pidi valmima kontor-klubina, on olnud koduks erinevatele asutustele. Siinkohal neid kõiki mälu järgi üles lugeda oleks piisavalt keeruline.

Tegemist on niivõrd ilusa kuupäevaga, et seda ei saa kohe tähistamata jätta. Seepärast



Ants Velleste metallsilindri sisu tutvustamas. Silindri asetasiid müüri Kildu kooli õpilased Triinu Umal ja Mikk Pang.

ootab Vastemõisa Rahvamaja külalisi pidu-õhtule 18. septembril kell 20. Meenutame olnud, vaatame üheskoos filmi nurgakivi panekust, piilume pisut tulevikkugi. Esinevad rahvamaja tänased taidlejad ning tantsumuusikak pakuvad ansambli Save ja Emmeta. Piduõhtule piletit ostma ei pea, sest sisse saab priilt.

Head inimesed, tulge palun Vastemõisasse pidule!

Jüri Hansen
tolleaegne Kildu kooli direktor

Mis tehtud, mis teoksil Vastemõisa Naiste Ühenduses?

Algus leheküljel 4

Lahke perenaine oli külalistele puhastanud oma aia maitsvaid sügisande ja küpsetanud õunakoogi, mida enne savi töötlemist ühise suure laua ääres degusteeriti. Merle Rang on läbinud FIMO savi lühikursuse ja tema juhendamisel valmis peagi esimene pannitais värvilise helmeid, nõõpe ja kaclaripatseid. Mõnele esemele ei osanud

tegiad veel nimegi anda. Peale tunniajalist esemete kuumutamist võeti pann „küpsetistega“ ahjust välja. Peagi valmisid uued ja veel värvilised ja huvitavamad asjakased ning teine pannitais pandi ahju. Seejärel koguti järelejäänud polümeersavi tükid pakenditesse tagasi, et lähiajal jätkata Vastemõisa raamatukogus ühise laua taga savist etete valmistamist ja täiendada savivarusid Vastemõisa laadaks, et korraldada laadalistele polümeersavist etete valmistamise töötuba.

Juuni lõpus teatati ametlikult, et VNÜ poolt Leader tegevusgrupile esitatud projekt „Rohelise toote arendus“ leidis heakskiidu

ja on rahastamise vääriine. Täpsemat informatsiooni selle projekti raames toimuva ja Suure-Jaani valla elanike osalemisvõimaluste kohta avaldame järgmistes ajaleht „Leole“ numbrites.

VNÜ tegemistest pildis saab vaadata aadressil: Freewebs.com/vastemoisa-ny.

Soovime lehelugejatele ilusat sügishooaega ja ootame Teid meie poolt korraldatud üritustele!

Vastemõisa Naiste Ühenduse liikmed

Väikesest Suure-Jaanist suurde maailma

Sündis kord, nii 30 aastat tagasi, siia ilma üks poiss. Muidu poiss nagu ikka, pisut laisk, pisut aeglane ja vahel ka mõttesse vajunud, nii et ei näinudki, mis ümberringi sündis. Väbakasvatust ei harrastatud ja tööle pandi ikka ka. Kui ema võttis kaasa marju korjama, siis istus põõsa all, tüdinud nägu peas ja kurtis, et ei viitsi (no miluke poiss see viitsib). Ema käskis selle ei viitsi maha mätta ja marju korjata. Poiss kraapis augu maasse, lõugas auku „EI VIITSI“ ja ajas rutu mulla peale. Siis istus tüdinud näoga ja ohkas, „ikka ei viitsi“. Õppida ka eriti ei viitsinud. Poistega palli taguda või luurekat mängida on ju hulka etem. Poiss jõudis juba keskkooli ja isa võttis ta metsa tööle kaasa, et teenib ise oma taskuraha välja. Suve aeg, päeval palav ja parmud, selleks mindi juba hommikul kell 5, et saaks varem koju tulla. Isa saagis ja poisi asi oli

oksad vaaludesse visata ning puud sortimeni järgi hunnikusse tõsta. Kui siis kool uuesti algamas oli, lausus noormees järgmise lause: „Ei, nüüd tuleb õppima hakata. Seda ränka tööd mina küll tegema ei hakka“. Ja hakkaski õppima! Lõpetas keska neljade-viitega ja läks Tartu Ülikooli keemiateaduskonda. Meie jaoks oli see väheke üllatav, aga mees teadis, mida mees teeb. Bakalaureuse õppis riigieelarvelisel kohal. Magistri maksis ise kinni ja doktoriõppel sai jälle riigi raha eest haridust omandada. Ja nüüd, juulist 2009, on Suure-Jaanil oma keemiateaduse doktor. Ma usun, et me kuuleme sellest mehest veel palju. Eestist enam kõrgemat haridust omandada ei saa, aga maailm on lahti. No näete, saab Suure-Jaanist head haridust küll, vaja ainult tahta ja ise mees olla.

Saame siis tuttavaks ka.

Argo Vonk, Doctor of

Philosophy (PhD) kraad bioorgaanilise keemia erialal. Õnnitleme, Ülle ja Arno, tubli poja puhul. Selle mehe üle ei ole

patt uhkust tunda. Teistele aga jääb öelda: Tehke järgi või makske välja!

Uno Jürisson, sõber



Doctor of Philosophy Argo Vonk

FOTO: Erakogust

Vilistlasturniir males

Suure-Jaani Gümnaasiumis on toimunud kaks vilistlasturniiri males. 2007. aastal võitis 1962. aasta lõpetaja Jüri Siigur; 2008. aastal Aivo Hommik, kes lõpetas Suure-Jaani kooli aastal 1982.

Järjekordne turniir saab teoks Suure-Jaani Gümnaasiumi konverentsisaalis 19. septembril 2009 algusega kell 11. Osalema on oodatud Suure-Jaani Gümnaasiumi endised õpilased, õpetajad ja töötajad. Korraldajana oleksin erilisel õnnelik, kui kohale tuleks mõni endistest direktoritest, kes omal ajal kooli maleringi juhendasid. Rõõm on

kohata kõiki neid, kelledele ma ise õpilasena püüdsin maletarkusi jagada ja malepistikut süstida.

Oma osalemisest andke palun teada telefonil 517 9379 või aadressil jury.hansen@suurejaani.ee hiljemalt 14. septembriks. Ärge häbenege, kui tõsine malemäng on jäänud kooliaegadesse. Malemäng nagu jalgrattasõitki, ei unune päriselt kunagi.

Jüri Hansen
Suure-Jaani kooli õpilane
aastatel 1964 - 1975

Vilistlasturniiril 2008
FOTO: Erakogust



Näitus - maalid koos luule ja lauludega

Minu õnn kas sireleis leidub
Või on rannal teokarpides peidus

Neeme Mets

Suure-Jaani Linnaraamatukogus on septembrikuu keskpaigani vaadata 19 maali - luule ja lauludega - põhiliselt Saaremaa randadest. Autoriks väga vitaalne ja väsimatu Saaremaa proua Neeme Mets, kes 5. oktoobril tähistab 80. sünnipäeva.

Kui kedagi võib igiliikuriks nimetada, siis on see kindlasti Neeme. Vaatamata aastatele on ta pidevalt tegutsemas: maalimas, maarohutid korjamas, laulmas, näitemängu teemas, lilli seadmas, kuskil reisil. Igal pool, kus Neeme on, saavad ümbritsevad inimesed tema erksast loovast

isikust mingil moel osa. Juba on ta teinud laulu või luuletuse või pannud kauni hetke värvide lõuendile. Luuletusteks on kirjutatud nii rahvakalendri tähtpäevad, hetked elust kui erinevad emotsioonid. Lõuendile on jõudnud reisidel nähtu ja kodusaare karge ilu. Neeme rahutu hing ei lase tal hetkekski paigal püsida ja midagi loomata olla.

Neeme pensionipõlve eelne elu on möödunud põhiliselt lastega tegeldes - pikki aastaid oli ta Orissaare lasteaia juhataja. Esimene kool, mille Neeme lõpetas, oli aga Röpina Aianuskool, mis andis talle agronoomi hariduse. Veel on Neeme jõudnud töötada õpetajana, kasvatajana, tikki-jana, kultuurimaja kunstilise juhina, keraamika-, lilleseade- ja punumis-

ringi juhendajana.

Neeme on nii Saaremaa Kunstiklubi kui Matkaklubi liige - reisirid on Neeme viimastel aastatel viinud väga paljudesse paikadesse Euroopas, aga ka Aafrikasse. Igat reisi meenutavad maalid ja luuletused.

Neemet on hüütud nii Mary Poppiniks kui Kunksmooriks, aga ise ütleb ta enda kohta - 100% naine.

Vaadake, millega üks naine oma pensionipõlve täidab.

Leili Kuusk

Neeme oma tööde keskel
FOTO: Leili Kuusk



OMA-LOOMINGUT

Mulle meeldib
kõndida kastesel rohul
neil hommikul,
kui päike kiiri kuldab.
Olla varbaid pidi külmas järvevees
päikesetõusul rabalaukail.

Mulle meeldib
suveööde tähine taevas
meteoritide tähesajus.
Olla meres, mis tormituult käes
on üleni valges vahus.

Mulle meeldib
lõkke müstiline valgus
kui mu ümber su hellad käed.
Olla seal, kus alles algus
valla päästa endis võlvuäed.
24. aprill 2007

Veel paistab päike,
veel puhub tuul
rohi rohetab eemal aasal.
Rannale, kus kuldne on liiv
kevadpäike kutsus sind kaasa.

Särasilmades sul on kevadetuul
põsel peegeldub päikesesära.
Rannalt, kus kuldne on liiv
minna ära sa siit ei tahaks.
10. mai 2006

Merekohin rannaliival
tuul paitamas lainepeid.
Pilved, kui kajakatiivad
taevalaotus nii otsatu näib.

Veel helklemas päikesekiired
lainevahus mängemas vees.
Tuul tundmata oma piire
piisku lükib pärlikees.

Pärliid heidab merede rüppe
peites lainevahtu
pimedal ööl.
Taas pinnale kerkinuna
kaldakivile hommiku eel.
13. august 2009

Ma tean üht päikesekildu
igal hommikul kohtume teel.
Näen igal pool ta säravaid silmi
nii kohtume veel ja veel.

Mu südames ikka veel suvi,
suvi nii kaunis ja soe.
Mis sest, et väljas on hallad.
Mis sest, et sügis on teel.
5. september 2003

Sügisese lehesajus
siis, kui lõppes
kirju liblika lend.
Viimne pilk loojuvast päikesest
tasa sosistas:
„Oota sa mind“.
29. oktoober 2006
Elle Todoruk

9. augustil toimus tulekahju
Suure-Jaanis Pihlaka tänava elumajas.
Ekslikult andsime välja info,
et majas puudus suitsuandur.

Tegelikult on elumajas olemas nõuete kohaselt
paigaldatud kaks suitsuandurit, mille olemasolu
kinnitab ka päästkeskuse menetlusinspektor.

**Lõuna-Eesti Päästkeskus palub majaomanikelt
vabandust vale info väljastamise
ja tekitatud ebamugavuste eest.**



Armsad lapsevanemad!
Eelkool Olustvere Põhikoolis
alustab tööd
neljapäeval, 1. oktoobril 2009 kell
18.00 koolimajas.
Info telefonil 437 4393



TÄNAME
„Sakala” saeveski kollektiivi
Kõidama lasteaia abistamise eest.
Suured ja väikesed traksikud

Kõidama lasteaed „Traksik”
vajab 7. oktoobrist 2009. a
kokka - 1,0 koormusega
(koka lapsehoolduspuhkusel viibimise ajaks).
Lähemat infot saate telefonil 5331 5356
Soovijal helistada 21. septembrini 2009.

Suure-Jaani Vallavalitsus teatab, et Maareformi
seaduse §23³ alusel kasutusvaldusesse antavate
vabade põllumajandusmaade plaanide avalik
väljapanek on Suure-Jaani vallamajas,
Lembitu pst 42, Suure-Jaani linnas,
01. - 30. septembril
ja avaldusi võetakse vastu
01. - 30. oktoobril 2009. a sealsamas.

Sürgavere küla ootab kõiki
12. septembril kultuurimaja juurde
LAADAPÄEVALE
Kell 11 saab alguse võrre võidusõit
Kell 14 alustame kauplemisega
Kaubelda soovijatel võtta ühendust
telefonil 518 1854 (Imbi Suurpere)
Toimub oksjon - ootame teie kaupa
Täpsem info 5800 3567 (Jelena Alp)
Igal täistunnil meeolulad esinemised
Kell 20 tantsuõhtu
ansambliga „Boomer“ - pilet 50 krooni
Täpsem info www.syrgavere.ee

13. septembril kell 10-17
VASTEMÕISA LAAT
11 -12 ansambel Emmeta
12 - 13 Näidend Naisvallavanem
(Mängivad Viljandimaa omavalitsuste juhid)
13 - 13.30 Suur laadaoksjon
(kaupade alghind 1 kroon)
13.30 - 17 Spordiprogramm
(võrkpall, korvpall ja palju muud)
Laata juhib Raimo Aas.
Lisaks: Turvaatraksioonid, batuut, elektriautod,
hobusesõit, näitused, krooniloterii jm.
Avatud on puhvet ja kauplus.
LÄKI LAADALE!

25. - 26. septembril toimuvad
Olustvere TMK õppetalu maadel
EESTI KÜNNIMEISTRIVÕISTLUSED
26. septembril kell 10
Olustvere tallihoones **HOIDISTE MESS**

Põnevaid elamusi kogu perele!
Üritused **TASUTA**

Tasuta ära anda ja
tagasihoidliku tasu eest müüa
poisi ja tüdruku imikuriided
Telefon 5394 3083

**ÜÜRILE ANDA 1-TOALINE
KESKKÜTTEGA KORTER
SUURE-JAANIS**
Info telefonil 527 6403

OÜ Karmar teostab autoremondi-, hooldus- ja
keretöid Suure-Jaanis.
Nüüd ka autosalongi keemiline pesu.
Kliendisõbralikud hinnad!
Telefon 5390 1695

KUI VAJAD KATUST
Teraskatused, kivikatused, eterniitkatused,
vihmavee süsteemid

Müük ja paigaldus
Töödele garantii 2 aastat
Telefon 504 6656 Kalev
KSG katus OÜ



SALVA
KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni
kõigis kindlustusliikides.
Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Parimad autokaubad - FIXUS!

OSTA INTERNETIST

Autokaubad
Varuosad
Autoremont
Keretööd
Diagnostika
Mootorite remont
Sillastend
Suverehvid
Rehivahetus
Autoaudio
Audiopaigaldus
Autopesu
Jalggratid
Jalggratiste hooldus
Kinnitusvahendid (WURTH)
Tulekustutite taastamine

www.tuningparts.ee

ego järelmaks

LEHOLA VARAHALDUS

Pärnu t. 10, Suure-Jaani, tel. 437 222, faks 435 4210, mob. 505 4710, 5664 7500,
e-post pood@lv.ee, veeb www.lv.ee

**Õnnitleme
lapse sünni puhul!**

Kaili Lindlal ja Toomas Miilil
sündis tütar ELIISE Miil

Külliki ja Veli-Toni Rantanen'il
sündis poeg ALEXANDER

Merike Roonil
sündis tütar DANIELA MARIA



Mälestame

LEMBIT IVASK 04.10.1946 - 04.08.2009
ELFRIEDA ABEL 17.09.1928 - 12.08.2009
SIIM JASKA 01.01.1988 - 19.08.2009
LEILI RIIVALD 30.10.1912 - 22.08.2009



ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

| | | |
|-------------------|------------|----|
| ELLA STIIM | 17.09.1914 | 95 |
| ANETE ORAV | 29.09.1916 | 93 |
| ARMANDA MOTRITŠ | 30.09.1916 | 93 |
| ANNA LEESMÄE | 20.09.1918 | 91 |
| VILMA JÜRIADO | 11.09.1921 | 88 |
| ANETA LUIK | 12.09.1921 | 88 |
| LEIDA GRIŠAN | 20.09.1921 | 88 |
| MARTA MÖLDER | 25.09.1923 | 86 |
| MARIA HERRANEN | 06.09.1924 | 85 |
| VAIKE KLETTENBERG | 11.09.1924 | 85 |
| LEILI KASE | 11.09.1924 | 85 |
| AUGUST PUHU | 22.09.1924 | 85 |
| ILMAR NÕMMELOO | 26.09.1924 | 85 |
| ANDREI ŠEFER | 26.09.1924 | 85 |
| LILJA JÜRGEN | 30.09.1924 | 85 |
| ENDEL JÜRISSE | 25.09.1925 | 84 |
| ROSVIITA JÄRV | 26.09.1925 | 84 |
| SILVIA JUHKAM | 30.09.1925 | 84 |
| HEINO OLEV | 25.09.1926 | 83 |
| SILVI RINK | 20.09.1927 | 82 |
| GUSTAV PÄRNASALU | 11.09.1928 | 81 |
| JUHAN VONK | 19.09.1928 | 81 |
| ENDEL VINGISSAR | 23.09.1928 | 81 |
| IDA KÜNNAP | 02.09.1929 | 80 |
| LINDA LEITEN | 03.09.1929 | 80 |
| ELVI MÄGI | 04.09.1929 | 80 |
| LEA HOMMUK | 07.09.1929 | 80 |
| LAINA TOOBAL | 09.09.1929 | 80 |
| ELLI MITT | 18.09.1929 | 80 |
| VIIVI LABI | 12.09.1934 | 75 |
| HILJA MÄGER | 21.09.1934 | 75 |
| ARVI KOTSAR | 01.09.1939 | 70 |
| OLEV EENSOO | 12.09.1939 | 70 |
| HELGI MÄNNIK | 17.09.1939 | 70 |
| VALVE VIIBUS | 27.09.1939 | 70 |
| ÕIE KUIK | 29.09.1939 | 70 |
| VELLO TRIISA | 09.09.1944 | 65 |
| ANTS KONRAD | 29.09.1944 | 65 |
| UNO JÜRISSE | 07.09.1949 | 60 |
| JÜRI VIRK | 08.09.1949 | 60 |
| LEA KULAGINA | 09.09.1949 | 60 |
| AIRE LEIDUR | 09.09.1949 | 60 |
| SILVIA TÄHNAS | 11.09.1949 | 60 |
| SAIMA KINK | 26.09.1949 | 60 |
| MILVI AAVIK | 03.09.1954 | 55 |
| ANTS PETERSON | 06.09.1954 | 55 |
| ENE SUKK | 18.09.1954 | 55 |
| AILI RANDMAA | 20.09.1954 | 55 |
| MAARIKA VANŽUL | 03.09.1959 | 50 |
| MILVI LOVJÄGIN | 05.09.1959 | 50 |
| TOOMAS AAVASALU | 07.09.1959 | 50 |
| MARIA BRINZEI | 08.09.1959 | 50 |
| TIIT MITT | 11.09.1959 | 50 |
| ÕIE KANGRO | 15.09.1959 | 50 |
| EHA JÜRGEN | 17.09.1959 | 50 |
| TAIMI LEINSOO | 17.09.1959 | 50 |
| VIKU PÄHN | 19.09.1959 | 50 |
| KAIT KULLERKUPP | 25.09.1959 | 50 |
| ESTER RANDMAA | 28.09.1959 | 50 |

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki)
hind:
ettevõtjal 150 krooni,
erasisikul 15 krooni.
Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva
kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
26. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus teksti redigeerida-
lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 526 9089
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kikymina@gmail.com

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel 775 2491
Vali@estpak.ee

LEOLE

**Suure-Jaani valla leht
ilmub 1 kord kuus**

e-post: leole@suure-jaani.ee http://www.suure-jaani.ee/leole